

І. О. Чорна, О. В. Лігоненко, Р. А. Ярошенко, А. Б. Зубаха, І. А. Шумейко, О. В. Стороженко

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ІЗ ЗАГАЛЬНОЇ ХІРУРГІЇ СТУДЕНТАМ-ІНОЗЕМЦЯМ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО ЧАСУ

Полтавський державний медичний університет, Полтава, Україна

УДК 378:616-089:355.01

І. О. Чорна, О. В. Лігоненко, Р. А. Ярошенко, А. Б. Зубаха, І. А. Шумейко, О. В. Стороженко

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ІЗ ЗАГАЛЬНОЇ ХІРУРГІЇ СТУДЕНТАМ-ІНОЗЕМЦЯМ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО ЧАСУ

Полтавський державний медичний університет, Полтава, Україна

Дисципліна «загальна хірургія» передбачена освітньо-професійною програмою Полтавського державного медичного університету як основна компонента. Опанування цієї дисципліни є важливим для майбутньої професійної лікарської діяльності, оскільки дає змогу студентам засвоїти базові теоретичні знання з питань організації хірургічної допомоги. В умовах військового часу дуже важливим є правильне, адекватне спілкування зі студентами-іноземцями для заохочення та зацікавлення їх до вивчення дисципліни та створення їм інформаційних умов для оволодіння як теоретичними знаннями, так і практичним навичками. Уважаємо доцільним використовувати змішану форму навчання для студентів-іноземців з одночасним використанням декількох платформ, які дають можливість і очного контакту з викладачем, і дати письмові відповіді на питання по темах дисципліни, що дасть змогу максимально вдосконалити якість освіти з дисципліни, заохочувати студентів учитися, надаючи їм можливість виконувати певні практичні навички з подальшим відеозаписом та підвищенням балів за індивідуальну роботу. Такий комплексний підхід дасть змогу підвищити рівень опанування здобувачами освіти, передусім фахових компетентостей.

Ключові слова: загальна хірургія, воєнний час, дистанційна, змішана форма навчання.

UDC 378:616-089:355.01

I. O. Chorna, O. V. Ligonenko, R. A. Yaroshenko, A. B. Zubacha, I. A. Shumeiko, O. V. Storozhenko

PROVIDING OF THE QUALITY OF EDUCATION IN GENERAL SURGERY FOR FOREIGN STUDENTS IN THE CONDITIONS OF WARTIME

Poltava State Medical University, Poltava, Ukraine

The discipline «general surgery» is provided by the educational and professional program of the Poltava State Medical University as a main component. Mastering the discipline of general surgery is important for future professional medical activity, as it allows students to learn basic theoretical knowledge on the organization of surgical care. In wartime conditions, correct and adequate communication with students is very important. To encourage and interest them in studying the discipline, we create informational conditions for them to acquire theoretical knowledge and practical skills. The purpose of our study was to determine the inclination of foreign students with an English-language form to one or another type of education to improve the quality of acquiring professional competencies in general surgery. Taking into account the priorities of students, we use a mixed form of education – at the same time, classes in the Google classroom (we provide materials for preparing for practical classes, lectures, methodological recommendations, videos, as well as questions for individual students on topics, etc.), a zoom conference according to the schedule (students connect who can) – and the simultaneous presence of students in the class (off-line). We consider it expedient to use a mixed form of education for foreign students, with the simultaneous use of several platforms that provide the opportunity for face-to-face contact with the teacher, and allow to give written answers to questions on the topics of the discipline, which will allow to improve the quality of education in the discipline as much as possible. Encourage students to learn by giving them the opportunity to perform certain practical skills followed by video recording and increased points for individual work. Such a comprehensive approach will allow to increase the level of mastery of education seekers, first of all, professional competences.

Key words: general surgery, wartime, remote, mixed form of education.

Вступ. Дисципліна «загальна хірургія» передбачена освітньо-професійною програмою Полтавського державного медичного університету як основна компонента [1] і передбачає низку інтегральних (вирішувати типові та складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я), загальних (бути здатними до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, вчитися й оволодівати сучасними знаннями, розуміти предметну галузь та професійну діяльність, використовувати інформаційні та комунікаційні технології) та фахових (визначати необхідний перелік лаборатор-

них та інструментальних досліджень та оцінювати їх результат, ставити попередній та клінічний діагнози, надавати екстрену допомогу, вести медичну документацію, робити експертизу працездатності тощо) компетентностей.

Опанування дисципліни «загальна хірургія» є важливим для майбутньої професійної лікарської діяльності, оскільки дає змогу студентам засвоїти базові теоретичні знання з питань організації хірургічної допомоги, десмургії, організації санітарно-епідемічного режиму в хірургічній клініці, кровотечі та її зупинки, трансфузіології, анестезіології та реанімації, різноманітних травматологічних уражень, хірургічної інфекції, трансплантології, онкології, обстеження хірургічного хворого, догляду за хворими, демонструвати володіння

морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації в хірургії тощо. Також вивчення дисципліни «загальна хірургія» передбачає опанування практичних навичок.

У Полтавському державному медичному університеті навчаються студенти-іноземці, які набувають знань із різних дисциплін, зокрема із загальної хірургії.

В умовах військового часу дуже важливим є правильне, адекватне спілкування зі студентами-іноземцями, для заохочення їх до вивчення дисципліни та створення їм інформаційних умов для оволодіння як теоретичними знаннями, так і практичним навичками [2; 3]. Військовий стан у нашій країні сприяє тому, що до України дедалі менше їдуть на навчання іноземці. Онлайн-освіта спроможна вирішити проблему лише частково: у багатьох країнах це створює проблеми з визнанням таких дипломів [4]. Окрім того, дедалі більше навіть українських абітурієнтів вибирають навчання за кордоном.

Більшість студентів знаходиться по домівках у своїх країнах, де ми в такому разі стикаємося з часовою різницею. Частина студентів повернулася в Україну, незважаючи на такий складний час. Тому ми маємо три групи студентів, яким потрібно забезпечити належні умови навчання: студенти в інших країнах із різницею у часовому поясі (їм іноді важко підключатися до практичних занять он-лайн); студенти, які вчасно підключаються, але можуть займатися тільки он-лайн; студенти, які повернулися і можуть займатися оф-лайн.

Метою дослідження є визначення схильності іноземних студентів з англійською формою до того чи іншого типу навчання для вдосконалення якості набуття фахових компетентностей із загальної хірургії.

Основний матеріал. Сьогодні на III курсі міжнародного факультету за спеціальністю «Медицина» навчається 89 студентів-іноземців.

Ми провели анкетування серед цих студентів, у якому поставили питання щодо переважної форми навчання. 100% студентів висловилися, що найкращий тип навчання – це очне офлайн-навчання з викладачем із можливістю виконання практичних маніпуляцій та з доступом до клініки, до операційної, перев'язувальної тощо. Щодо сучасних умов за неможливості офлайн-навчання 56 студентів (60,67%) надають перевагу відеозв'язку, як то Zoom, Viber, Googl meet тощо. Змішаній формі навчання – одночасно використання і відеозв'язку, і гугл-класу надають перевагу 66 студентів (74%). Навчання тільки на гугл-платформі вважають доцільним 24 студенти (26,9%). Більшість студентів, які бажають відповідати тільки в письмовій формі на питання, – це студенти,

що перевелися з російськомовної форми навчання. А от для відпрацювання практичних занять переважна більшість студентів – 72 (80,1%) надає перевагу письмовим відповідям у гугл-класі.

Ураховуючи ці групи студентів, ми використовуємо змішану форму навчання – одночасно заняття в гугл-класі (надаємо матеріали до підготовки до практичних занять, лекції, методичні рекомендації, відео, а також запитання для окремих студентів по темах тощо), зум-конференцію згідно з розкладом (підключаються студенти, які можуть) і одночасну присутність студентів на занятті (оф-лайн). Причому останні перебувають, звичайно, у найкращому положенні, оскільки можуть бачити клінічні випадки, бути присутні на різних хірургічних маніпуляціях. Для адекватної комплексної оцінки знань студентів, окрім традиційних тестів, запитань, завдань, пропонуємо їм записувати відео виконання маніпуляцій, проводимо заохочувальні олімпіади. Найкращі відео демонструємо у групах як приклад виконання практичних навичок. Відео виконання маніпуляцій студенти записують із задоволенням і з великою старанністю. На нашу думку, такий комплексний підхід дає змогу підвищити рівень опанування в першу чергу фахових компетентностей із даної дисципліни. Такими самими методами ми користуємося під час викладання студентам-іноземцям таких дисциплін, як догляд за хворими, сестринська практика. Як результат, маємо 80-відсоткову наявність студентів на заняттях та підвищення рівня їх успішності.

Незважаючи на те що дистанційне навчання – це вимушена міра підготовки студентів-медиків в умовах воєнного часу чи карантину [2; 5; 6], сучасні технології за комплексного одночасного їх використання досвідченими викладачами дають змогу максимально компенсувати відсутність очного контакту з викладачем та опанувати теоретичний і практичний матеріал на достатньому рівні.

Висновки.

1. В умовах воєнного часу вважаємо доцільним використовувати змішану форму навчання для студентів-іноземців з одночасним використанням декількох платформ, які дають можливість і очного контакту з викладачем, і дати письмові відповіді на питання по темах дисципліни, що дасть змогу максимально вдосконалити якість освіти з дисципліни.

2. Заохочувати студентів учитися, надаючи їм можливість виконувати певні практичні навички з подальшим відеозаписом та підвищенням балів за індивідуальну роботу. Такий комплексний підхід дасть змогу підвищити рівень опанування здобувачами освіти пердусім фахових компетентностей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Osvitn'o-profesiyna prohrama «Medytsyna» Druhoho rivnya vyshchoyi osvity za spetsial'nisty 222 Medytsyna haluzi znan' 22 Okhorona zdorov'ya Osvitnya kvalifikatsiya: Mahistr medytsyny. Poltava, 2022. 35 URL: <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/opp/med/osvitno-profesiyna-programa-medicina> (in Ukrainian).
2. Osvita Ukrayiny v umovakh voyennoho stanu. Informatsiyno-analitychny zbirnyk Kyiv. 2022. 358. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2022/Mizhn.serpn.ped.nauk-prakt.konferentsiya/Inform-analityc.zbirn-Osvita.Ukrayiny.v.umovakh.voyennoho.stanu.22.08.2022.pdf> (in Ukrainian).
3. Orhanizatsiya dystantsynoho navchannya y motyvatsiya studentiv do osvity v umovakh karantynu – vazhlyva skladova opanuvannya zahal'noyi khirurhiyi / Chorna IO, Lihonenko OV, Yaroshenko RA, Zubakha AB, Shumeyko IA. *Materialy*

navchal'no-naukovoyi konferentsiyi z mizhnarodnoyu uchastyu. Suchasni trendy rozvytku medychnoyi osvity –perspektyvy ta zdobutky. 24 bereznya 2022 roku. Poltava. 2022; 312-315. (in Ukrainian).

4. Kostyuk O. Osnovni vyklyky vyshchoyi osvity Ukrayiny. URL: <https://osvita.ua/blogs/86344/> (in Ukrainian).
5. Dystantsiynе navchannya studentiv-medykiv v umovakh karantynu. Tarasenko K.V. *Materialy navchal'no-naukovoyi konferentsiyi z mizhnarodnoyu uchastyu. 25 bereznya 2021 roku.* Realiyi, problemy ta perspektyvy vyshchoyi medychnoyi osvity. Poltava. 2021; 255-256 (in Ukrainian).
6. Realiyi dystantsiynoho navchannya na kafedri zahal'noyi khirurhiyi. Chorna I.O., Lihonenko O.V., Yaroshenko R.A., Zubakha A.B., Storozhenko O.V. *Materialy navchal'no-naukovoyi konferentsiyi z mizhnarodnoyu uchastyu. 25 bereznya 2021 roku.* Realiyi, problemy ta perspektyvy vyshchoyi medychnoyi osvity. Poltava. 2021; 286-287 (in Ukrainian).

Надійшла до редакції 09.02.2023 р.

Прийнята до друку 17.02.2023 р.

Електронна адреса для листування irinach1702@gmail.com